

har et Gods med 200 Td. Hartkorn en Bær-
die af 1½ Tde Guld eller 150,000 Rbd., og
det vil, saafremt dette Hartkorn er Selveien-
dom, indbringe 4 pCt. eller 6000 Rbd. aar-
lig. Men hvormeget vil nu det samme Hart-
korn indbringe som Fæstegods? Man maa
vel sætte dette i det Mindste een pCt. lavere,
altsaa til 3 pCt.; den aarlige Indtægt bliver
altsaa 4500 Rbd., det er 1500 Rbd. mindre.
Den Mand, der sælger alt sit Bøndergods til
Selveiendom, kan saaledes faae en forøget aar-
lig Indtægt af 1500 Rbd., der svarer til en
Capital af 37,500 Rbd. Men, mine Herrer!
naar Godseierne ville have denne Fordeel,
som de saaledes kunne faae ved at sælge deres
Bøndergods — og vi have jo seet, at en stor
Mængde af Godseierne hele Landet rundt have
Lyst til denne Fordeel, og ville sælge Bønder-
godset bort til Selveiendom — saa kunne de
ikke med det samme beholde Skattefrihed, saa
tabe de Skattefrihed; de have i den ene Haand
den Fordeel, som de kunne faae ved at sælge
Fæstegaardene til Selveiendom, men saa gaaer
Skattefriheden tabt; ville de beholde Skatte-
friheden, saa kunne de ikke faae den Fordeel,
de vilde have ved saaledes at afhænde Fæste-
gaardene. De see altsaa, mine Herrer! at
der i denne Henseende er en stor Forskjel paa
det frie Hartkorn, der hører til Godserne og
det, der hører til Parcellerne, og at der ved
Ophævelsen af Privilegiet mod den i Udkastet
fastsatte Erstatning gives dem en større For-
deel, end Parcellerne af Hovedgaardene ville
kunne faae. Der er ogsaa andre Henseen-
der, hvor det forekommer mig, at Forholdet
stiller sig endel forskjelligt med Hensyn til
disse 2de Slags Hartkorn, og jeg maa da her
først bemærke, at jeg ingenlunde kan være enig
deri, at man skal fritage Godseierne for at
indestaae for deres Fæsternes Skatter. Jeg
troer, at man aldrig kan fritage en Eier for
at indestaae for Skatterne af hans Eiendom.
Der er dernæst en anden Bestemmelse, som jeg
ogsaa her maa gjøre opmærksom paa, idet den
ogsaa stiller de Parceller, der have privilegeret

Hartkorn, paa en heel anden Maade, end det
til Godserne hørende Hartkorn. Lad os
nemlig vel lægge Mærke til, at Godseieren
har to Slags Eiendom, den ene er hans pri-
vilegerede, nemlig hans privilegerede Hart-
korn, den anden er hans uprivilegerede, det er
Bøndergodset. Naar man nu tager Noget bort
fra det uprivilegerede Hartkorn og lægger det over
paa det privilegerede, saa lattes endeel af den
Byrde, som hviler paa endeel af hans Eiend-
dom, og denne Byrde lægges over paa en an-
den Deel af hans Eiendom. Jeg veed meget
vel, at, saalænge Brugscontracter bestaae, saa
kan han ikke have Fordeel deraf; men naar
der enten skal slutties ny Fæstecontract eller
han vil sælge en Deel af sit Bøndergods, saa
kan han meget godt lægge den Byrde, som han
har taget fra en Deel af Bøndergodset, igien
over paa Bøndergodset, nemlig ved at forhøje
Landgilden, Indfæstningen eller Kjøbesummen.
Det er, som om man havde to Kar med Vand
i, og Karrerne stod i Forbindelse med hinan-
den ved et Rør; hvad man saa øste af det
ene Kar i det andet, flød tilbage igjen i hiint
(Latter). Hvad her er anført, gælder saavel
om det til Godserne hørende Hartkorns Deel-
tagelse i de communale Byrder, som om dets
Deeltagelse i Fourageffat, Marschpenge o. s.
v. Parcellerne med fri Hovedgaardstaxt kunne
derimod ikke paa denne Maade faae Lettelse
for den nye Byrde, der ligger paa dem. Jeg
skal derefter gaae over til et andet Punkt,
hvor det forekommer mig, at det ligeledes for-
holder sig saa, nemlig Bestemmelserne i Lov-
udkastets § 12, om samtlige Delsler til Skole-
væsenet.

Rettelse.

Nr. 82 Sp. 1299 4de L. f. o. „Loven“ læs „Laanet“.